

Activiteitenverslag VEB: Resultaten 2017 en vooruitblik

Vlaams EnergieBedrijf nv

+32 2 421 32 00 • www.veb.be

RPR Brussel • BTW BE 0843 383 425

Tour & Taxis - Havenlaan 86C bus 301 • B-1000 Brussel

Vlaanderen
verbeelding werkt

Resultaten VEB 2017 in een notendop

In 2017 waaide er een nieuwe wind door VEB. Vanaf oktober startte Frederik Hindryckx als nieuwe Algemeen Directeur. De dienst Energie-Efficiëntie werd steviger verankerd door de trekkersrol in grote klimaatplannen binnen de Vlaamse overheid. Het dataplatform Terra kreeg een belangrijk aandeel in die ondersteunende rol. Ten slotte troffen we de voorbereidingen voor een nieuwe dienst, het **Energienetwerk**.

Publieke diensten ontzorgen naar een **duurzamer en efficiënter energiebeheer** is de kernopdracht en missie van VEB. Voor haar raamcontracten voor energiebesparende maatregelen en projectondersteuning zette VEB in 2017 meer in op **sectorondersteuning**.

In januari werden de **13 klimaatengagementen** ondertekend voor de sector **Zorg en Welzijn**. VEB helpt de voorzieningen jaarlijks 2,09% energie te besparen. Minister Vandeurzen voorziet via VIPA de nodige middelen, waardoor vanaf 2017 maar liefst 1000 voorzieningen een **gratis potentieelscan** konden aanvragen, waarvan in 2017 voor de **eerste 30** een bestek werd **gegund** en de volgende **400 scans** werden aangevraagd.

Begin 2017 konden alle 80 centrale Vlaamse overheidsdiensten voor het eerst hun projectvoorstellen indienen bij VEB, voor subsidies onder het 'Actieplan Energie-Efficiëntie'. **24 projecten** werden goedgekeurd voor 9 entiteiten. De geraamde besparing volgend op deze projecten wordt geraamd op **24 332 MWh/jaar**.

Het eerste **zonneplan** waarbij VEB voor een bestek zorgde was voor de **onderwijssector**. In 2017 bestelden al **meer dan 100** scholen hun zonnepanelen. Ook troffen we de voorbereidingen voor de ondersteuning van het project Mechelen Zonneklaar.

Door de komst in januari van de centrale federale overheidsdiensten onder **Regie der Gebouwen**, startte onze dienst Energielivering 2017 met **136 klanten**. Het uiteindelijke geleverde volume bedroeg in 2017 **825 GWh voor elektriciteit en 1099 GWh voor aardgas**, waarmee we opnieuw naar een verdubbeling gingen. We breidden verder de **functies van het klantenportaal** uit: zo konden onze klanten voortaan zelf hun afnamepunten beheren, wat voor een snellere schakeling zorgt, en stond voortaan het factuurdetailrapport voor iedere klant beschikbaar, transparantie ten top dus.

Het **energie- en patrimoniumregister Terra** zorgt voor een unieke verbinding van authentieke databronnen. In 2017 werd de eerste **beleidsondersteunende rapportering** uitgevoerd door Terra, namelijk voor het hierboven vermelde Actieplan Energie-Efficiëntie. Verder breidden we Terra uit met een heus **bestel- en opvolgingsplatform** wat een schaalvergroting van Energie-Efficiëntie mogelijk maakt.

Tot slot bereidden we de start voor van het **Energienetwerk**, een lerend netwerk met ontmoetingsmomenten en een digitaal platform www.energienetwerk.be.

Inhoud

Resultaten VEB 2017 in een notendop	2
Energie-efficiëntie	5
Resultaten	5
Actieplan Energie-Efficiëntie	5
Energieprestatiecontracten (EPC)	5
Klimaatplan zorg en welzijn	7
Zonnepanelen	7
Mechelen Zonneklaar	8
Ontwikkeling energiediensten	8
Toekomst	9
Samenwerking met de zorgsector	10
Samenwerking met Onderwijs	10
Actieplan energie-efficiëntie	10
Energielevering	10
Resultaten	10
Klanten	10
Ontzorging	10
Gerealiseerde besparingen	11
Verlaging werkingskost	12
Toekomst	13
Lokale besturen	13
Keuze product	13
Energiedata	13
Resultaten	13
Energiebesparende maatregelen bestellen en opvolgen	14
VEB2030	14
Toekomst	15
Ergienetwerk	16
Resultaten	16

Toekomst	16
Bijlage: wat doet VEB?	17
Korte historiek	17
Doelgroep VEB	17
Waarin verschilt VEB?	18
Collega èn leverancier	18
Ontzorging centraal	18
Innovatief	18
Samenwerken	20

Energie-efficiëntie

Resultaten

Actieplan Energie-Efficiëntie

VEB is trekker van het Actieplan Energie-Efficiëntie voor de centrale Vlaamse overheid. Het Actieplan kadert in een groter Klimaatplan Vlaamse Overheid, waarvan Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) de trekker is. Naast energie-efficiëntie, bevat dat plan ook een luik 'Mobiliteit', getrokken door Het Facilitair Bedrijf en een luik 'Gedrag', getrokken door het Departement Kanselarij en Bestuur.

Om de klimaatdoelstellingen te halen, moet het energieverbruik vanaf 2017 jaarlijks dalen met 2,09%. Het actieplan moet overheidsdiensten aanzetten tot actie: enerzijds komen er middelen vrij uit het klimaatfonds om efficiëntieprojecten uit te voeren, anderzijds wordt niets doen voelbaar: het energiebudget zal dalen.

De entiteiten staan er gelukkig niet alleen voor. Het VEB bereidde in het vierde kwartaal van 2016 de subsidieoproep voor: alle entiteiten die onderworpen zijn aan het actieplan konden in 2017 een projectvoorstel indienen, om een deel van de vrijgemaakte klimaatfondsmiddelen te benutten.

De totale projectsubsidie bedroeg **2.230.100 euro**, in 2017 toegekend aan 24 projecten van **9 entiteiten**.

Het budget uit het klimaatfonds voor Cultuur (450.000 euro in 2017, 2 miljoen euro voor periode 2017-2019) werd op vraag van het kabinet Cultuur verwijderd uit het Actieplan en rechtstreeks toegewezen aan het kabinet Gatz.

De middelen voor het Actieplan werden ter beschikking gesteld via de begroting. Hiertoe stelde het Kabinet van de Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport een herverdelingsbesluit op voor de Vlaamse Regering.

Gezien de investeringen door de entiteiten nog moeten starten, is er nog geen impact gerealiseerd op het vlak van energiebesparing en CO₂-reductie. De door de entiteiten **geraamde besparing** in de verbruiken van de projectaanvragen bedraagt in totaliteit ca. **24.332 MWh/jaar**.

Energieprestatiecontracten (EPC)

In 2017 identificeerden we meerdere mogelijke projecten voor een energieprestatiecontract (EPC). Bij ons pilootproject met **OPZC Rekem** vond de eerste jaarafrekening plaats. Bij **Universiteit Antwerpen** zaten we in de finale aanbestedingsfase. **Stad Geel** zat eveneens in gunningsfase. Bij **GO! Scholengroep 16** werd een prijsvraag voor conditiestaatmeting gelanceerd. Bij **GO! Scholengroep 9** werd een offerte voor de voorstudie opgemaakt. Het project voor **GO! Scholengroep 15** werd opgestart.

Wat is een EPC?

Een EPC heeft als doel om het energieverbruik gegarandeerd en blijvend te reduceren. De Energy Services Company (ESCO) investeert in energiebesparende maatregelen en engageert zich tot een resultaatsverbintenis. De klant betaalt in functie van de gerealiseerde besparing. Als de ESCO de besparingsdoelstelling niet haalt, betaalt hij een “malus” oftewel een soort boete aan de klant. Als hij de doelstelling overtreft, gaat een deel van de winst naar de klant en een deel naar de VEB zorgt voor alle nodige kennis (technisch, juridisch, projectbeheer) om een dergelijk project succesvol af te ronden.

Waar studie, implementatie en onderhoud traditioneel door verschillende partijen gebeuren, is bij een EPC één ESCO verantwoordelijk voor al die fases. Binnen de termijn van het contract – typisch 10 jaar – **betaalt u** als klant de ESCO **met het budget dat u uitspaart door de gerealiseerde energiebesparing**. Het kost u dus geen euro extra.

Een EPC-project zet je niet in één twee drie in de markt. Waar het publieke diensten aan tijd, capaciteit of technische kennis ontbreekt, schiet het VEB te hulp. Het VEB bekijkt geval per geval of een EPC-project nuttig kan zijn, maakt een technisch dossier op, zet de aanbesteding in de markt en zorgt voor grondige projectopvolging.

OPZC Rekem: resultaten 2017

Het zorgcentrum telt 22 gebouwen en heeft in totaal ca. 46.000 m² bruto vloeroppervlakte in gebruik. De jaarlijkse energiefactuur bedroeg voor het project ongeveer 650.000 euro exclusief btw.

De ESCO stelde een evenwichtig pakket voor van energiebesparende maatregelen en eigen productie. Naast de aanleg van een kleinschalig warmtenet met een warmtekrachtkoppeling en een warmtepomp, werden zo een groot aantal van de oude verwarmingsinstallaties vervangen door performantere installaties en wordt ingezet op isolatie, relighting en optimalisatie van de gebouwenbeheersystemen.

Gedurende de contracttermijn van 9 jaar wordt er een jaarlijkse besparing gegarandeerd van 20 % op het gasverbruik en respectievelijk 29 % en 16 % op het elektriciteitsverbruik in piek- en daluren. Om deze besparing te realiseren betaalt OPZC de ESCO een vergoeding. Aangezien deze vergoeding lager ligt dan de besparing op de energiefactuur realiseert OPZC onmiddellijk een verlaging van hun kosten gerelateerd aan energie met meer dan 10 %.

In december 2017 kregen we de voorlopige cijfers voor het eerste jaar van het energieprestatiecontract in zorgcentrum Rekem door. De eerste energiebesparende maatregelen vertalen zich wel degelijk in de verbruiksgegevens: voor elektriciteit is er 147 MWh bespaard in de piekuren en 127 MWh in de daluren, goed voor **13 %**. Voor aardgas is er **14 %** bespaard, voor stookolie **100 %**.

Door het **bonus-malussysteem** krijgt het zorgcentrum nu een compensatie van de ESCO.

Klimaatplan zorg en welzijn

VEB tekende mee het [klimaatengagement van de zorgsector](#)¹. In navolging van het actieplan energie-efficiëntie voor de centrale overheid wilt de sector **jaarlijks 2,09 % energie besparen**. Het doel is om in de eerstkomende jaren efficiëntiewinst te boeken op een totaal patrimonium van 6.700 gebouwen. Om deze doelstelling te realiseren heeft het VEB met **VIPA** een samenwerkingsakkoord gesloten. Een projectmanagementstructuur werd opgezet om de zorgkoepels maximaal te ondersteunen. Centraal in de eerste fase van dit project staat de energetische doorlichting van **1.000 gebouwen** d.m.v. een potentieelscan of 'Energieprestatiediagnose op maat'.

Begin april 2017 werd het eerste bestek gegund voor **30 potentieelscans** gefaciliteerd door VEB.

In augustus 2017 werd vervolgens een raamovereenkomst afgesloten met 13 studiebureaus, die in september van start gingen om tegen eind 2017 een **400-tal bijkomende energieprestatiediagnoses** uit te voeren, die resulteren in een dynamisch actieplan, wat telkens per entiteit voorgesteld werd door het studiebureau en VEB. De volgende stap is nu deze maatregelen om te zetten in effectieve investeringen, waarvoor de eerste stappen al genomen zijn.

Zonnepanelen

Onderwijs

In september werd onze eerste raamovereenkomst voor de plaatsing van zonnepanelen op de daken van onderwijsinstellingen gelanceerd. Het betreft een *design&build*-formule, waarbij de afnemer instaat voor eigen financiering, desgewenst gebruikmakend van de gunstige zonnelening van AGION.

In het kader van een volledige ontzorging, stelt VEB een **compleet traject** voorop. Hierbij wordt eerst een **gratis haalbaarheidsstudie** door de installateur uitgevoerd. Vervolgens krijgt de opdrachtgever een ontwerp met gedetailleerde studie en raming. Hierna gaat de leverancier over tot de effectieve plaatsing van de installatie, met kwaliteitsborging, voorlopige oplevering en definitieve oplevering. Finaal is ook standaard monitoring inbegrepen, alsook wordt optioneel een onderhoudscontract met prestatiegarantie aangeboden.

In 2017 tekenden reeds **meer dan 100 entiteiten** in op het Efficiëntieportaal van VEB, waarna ze een haalbaarheidsstudie aangeboden kregen.

---

¹ Zie <http://www.veb.be/nieuws/veb-ondersteunt-klimaatengagement-sector-welzijn-volksgezondheid-en-gezin>

Andere publieke entiteiten

VEB vatte eind 2017 de voorbereidingen aan voor een tweede bestek zonnepanelen, gericht op de brede publieke sector, volgens dezelfde methodiek als deze voor onderwijs.

Mechelen Zonneklaar

In haar beleidsakkoord stelt de stad Mechelen dat ze als stad klimaatneutraal wenst te worden. Er werd een klimaatactieplan ingediend bij de Europese Commissie in 2014. Om zichtbaarheid te geven aan dit klimaatactieplan werd de campagne 'Mechelen Klimaatneutraal' opgestart in 2014. De productie van hernieuwbare energie, waaronder zonne-energie, op het grondgebied levert hier een essentiële bijdrage.

In het project Mechelen Zonneklaar doorloopt Mechelen alle stappen om een grote stap voorwaarts te zetten in de installatie van zonnepanelen. 6 groepen daken werden geïdentificeerd: patrimonium van de stad Mechelen, patrimonium van het AGB Sport Actief Mechelen, patrimonium van het Sociaal Huis, van Woonpunt Mechelen, daken van inwoners en daken van bedrijven.

VEB ondersteunt de stad doorheen dit traject door het opmaken en het gunnen van een **bestek**, alsook de installatie van de eerste panelen. Bijzonder aan dit verhaal is dat de gunningswijze tot stand komt volgens de formule van een **Energy Supply Contract (ESC)**, volgend op een marktbevraging. Kort samengevat houdt een ESC in dat installateur vergoed wordt op basis van een vaste elektriciteitsprijs per kWh. Deze prijs is 'all-in', dus hier zitten ook onder meer de studie, installatie, dakrenovatie, vergunningen, netstudies en het onderhoud in vevat. Verder garandeert de installateur een minimumhoeveelheid aan geleverde energie gedurende de looptijd van het contract.

Eind 2017 werd de selectieleidraad voorbereid.

Ontwikkeling energiediensten

VEB werkte daarnaast aan de juridische en technische basis voor bestekken voor andere energiediensten. Zo werd er onderzoek verricht naar de inzetbaarheid van een Light-as-a-service-model (EPC) en zijn de voorbereidingen getroffen voor raamcontracten voor studiewerk en werfopvolging voor het dimensioneren en realiseren van energiebesparende maatregelen, zoals relighting, stookplaatsrenovatie, dakisolatie, enzovoort.

In aanloop hiernaar faciliteerde VEB al verschillende opdrachten voor (regel)technische en bouwkundige renovatieprojecten die in 2018 uitgevoerd worden. Ook deden we de eerste aanzet om in 2018 te komen tot een proefbestek voor "light" monitoringoplossingen.

Daarnaast zochten we naar verbreding, waarbij we innovatieve concepten in de markt willen faciliteren, zoals bijvoorbeeld circulaire renovatiemodellen (EPC-contracten met duurzaamheidscriteria), of het integreren en garanderen van comforteisen bij de renovatie van scholen. Ook onderzocht VEB de haalbaarheid van nieuwe

financieringsmodellen voor energiebesparende maatregelen of de haalbaarheid van het integreren van gebouwschilmaatregelen in EPC-context.

Toekomst

VEB ontwikkelde een duidelijke visie om ook voor wat betreft energie-efficiëntie de klanten maximaal te ontzorgen in projecten waarbij VEB een regierol opneemt. VEB zorgt voor het management van het energiproject van A tot Z, volgens de behoeften en wensen van de klant. VEB rekent ook hier een kostendeekkende vergoeding aan.

De aanpak van VEB vertrekt steeds vanuit een patrimoniumanalyse (geautomatiseerd via TERRA of via data-analyse), gevolgd door een energetische doorlichting (bv. potentieelscan of audit), wat resulteert in een dynamisch 5-jarenplan, gericht op actie. Vervolgens doen we de analyse of we een EPC-project een totaaloplossing kunnen bieden, of de inzet van individuele maatregelen moet overwogen worden, al dan niet met de hulp van derdepartijfinanciering. Voor al deze facetten plant VEB een volledig ontzorgend aanbod te kunnen maken.

Om aan de vragen te voldoen, wordt het VEB efficiëntieteam uitgebreid met competenties op het gebied van energiemangement, techniek, aankoop, juridisch en financieel. Bijkomende energiediensten worden ontwikkeld, zoals hulp bij grootschalige of complexe zonnepaneelprojecten of efficiëntieprojecten bij sociale huisvestingsmaatschappijen.

Samenwerking met de zorgsector

Naast het omzetten van geïdentificeerde energiebesparende maatregelen in effectieve investeringen, gaat VEB, samen met VIPA, aan de slag om ook het subsidiërend kader voor de energiebesparende maatregelen uit te werken. Vervolgens zal VEB hiervoor een webmodule ontwikkelen, geënt op het EPP (energieprestatieplatform), waarin ook alle energieprestatiediagnoses geregistreerd worden. Dit zal de entiteiten in de zorg toelaten om met enkele klikken in hun online dossier een afroep te kunnen doen voor de effectieve investering en de aanvraag voor de bijhorende subsidie.

Samenwerking met Onderwijs

VEB plant in 2018 ook onderwijsinstellingen op een systematische wijze te kunnen doorlichten, waarbij de focus komt te liggen op het zo efficiënt inzetten van overheidsmiddelen, maar toch het maximale resultaat te kunnen behalen. De aanpak voor Onderwijs zal deels gestoeld zijn op de aanpak voor de zorgsector.

Actieplan energie-efficiëntie

In 2018 volgt een eerste iteratie van het Actieplan Energie-Efficiëntie, met een nieuwe projectoproep in april 2018. Een jury onder voorzitterschap van VEB, zal opnieuw de projectvoorstellen bestuderen, waarna de subsidies toegekend kunnen worden.

Energielevering

Resultaten

Klanten

VEB leverde in 2017 aan **136 klanten**, voor een totaal van om en bij de **30.000 aansluitpunten**. Dit zijn enerzijds de centrale overheidsinstellingen uit de vroegere raamcontracten van Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) en Het Facilitair Bedrijf (HFB), anderzijds ook federale instellingen, De Lijn en enkele lokale besturen, zorg- en onderwijsinstellingen. De komst van de 80 entiteiten onder de Regie der Gebouwen, de centrale federale overheidsinstellingen, zorgt voor een groei van 80% in omzet tegenover 2016. Het totaal afgenomen volume bedroeg in 2017 ongeveer **825 GWh voor elektriciteit en 1099 GWh voor aardgas**. Dit komt ongeveer overeen met een omzet van ongeveer 131,3 miljoen euro.

Ontzorging

Beheer afnamepunten

Het klantenportaal werd uitgebreid met een module waarmee klanten zelf eenvoudig afnamepunten kunnen overnemen, afsluiten of nieuwe punten kunnen aanvragen. Na een interne check kan de overname direct

naar de markt gecommuniceerd worden. Dat betekent een tijdswinst en verhoging van de datakwaliteit aan onze en aan klantenzijde.

Voor één klantensegment gingen we nog een stapje verder. De specifieke situatie van **sociale huisvestingsmaatschappijen** vereist een niet-standaard aanpak, aangezien het komen en gaan van huurders tot honderden overnames per week leidt. Deze tool laat de huisvestingsmaatschappijen toe om de betreffende punten uit hun patrimonium te selecteren, en creëert vervolgens automatisch de overnamedocumenten. Dit is een enorme **tijds- en efficiëntiewinst voor beide partijen**. Deze tool werd succesvol geïmplementeerd bij een pilootklant, en rollen we in 2018 uit naar de andere sociale huisvestingsmaatschappijen.

Factuurdetailrapport

Vanaf februari 2017 werd voor al onze klanten het factuuroverzichtrapport en factuurdetailrapport beschikbaar gesteld via het klantenportaal. VEB biedt daarmee ongeziene **transparantie en inzicht**.

Hulp bij begrotingsopmaak

De budgetmodule, die we twee keer per jaar doorsturen, zowel in mei voor de voorlopige begroting, als in oktober voor de definitieve, wordt elke keer **verfijnder en accurater**. Toekomstige prijzen en volumes inschatten is natuurlijk geen sinecure. Voor de energieprijzen ramen we conservatief. Ook voorziene veranderingen in niet-energieprijzen zoals nettarieven en heffingen nemen we mee. De energiemarkt is uiteraard niet volledig voorspelbaar, maar door deze aanpak bezorgen we onze klanten een betrouwbare budgetraming.

Gerealiseerde besparingen

De besparingen die een klant voor leveringen bekommt door zijn energielevering via VEB te laten gaan, hebben verschillende oorzaken:

- Langs de ene kant bespaart de klant op zijn interne kosten doordat hij **zelf geen aanbesteding** in de markt moet zetten en doordat de processen van het VEB als aankoopcentrale goed afgestemd zijn op de doelgroep van het VEB.
- Anderzijds belevt het VEB zijn klanten hoofdzakelijk aan de prijzen van de **spotmarkt**, waardoor deze marktreflectief zijn.
- Door het **schaalvoordeel** kan het VEB grotere volumes via een aanbesteding als aankoopcentrale in de markt zetten.

Zowel voor elektriciteit als voor aardgas was de spotmarkt in 2017 minder gunstig dan de langetermijnmarkt. Factoren die de energieprijzen beïnvloeden zijn onder andere de temperatuur, hoeveelheid wind en zon en de beschikbaarheid van de centrales. Eerdere studies en analyses geven ook aan dat er 1 jaar op 7 is waarbij de spotmarkt gemiddeld slechter is dan de langetermijnmarkt. Indien we dit **over meerdere jaren** kijken, dan

zien we dat het nog steeds **voordelig is om aan te kopen aan spotprijzen**. Zo was die markt in onze eerdere leveringsjaren 2015 en 2016 wel voordeliger. Meer informatie over de spotmarkt vindt u op p. [19](#).

Verder bekijken we voortdurend hoe het **facturatieproces** efficiënter kan, zowel bij ons als aan de kant van de klant. Verschillende klanten gingen van veel verschillende facturen naar één **multi-EAN-factuur**, waarbij dus meerdere aansluitpunten onder dezelfde factuur komen. **Digitale facturen** (e-facturatie, pdf of link naar het klantenportaal) zijn bij VEB al sinds 2015 de norm. Enkel klanten die hier expliciet om vroegen krijgen nog papieren facturen.

Recente prijssimulaties leren dat we ook nu nog **voordelig** zijn: ze tonen een besparing **van een paar procent tot in de twintig procent**.

Verlaging werkingskost

Door de aanzienlijke toename van het aantal klanten, en doordat we stilaan uit de opstartkosten zijn, kon VEB zijn leveringsklanten eind 2017 een significante verlaging van de kostendeckende vergoeding voor 2018 aankondigen.

Meer en meer merken we verschillen op tussen onze klanten. Eén **kostendeckende vergoeding** (KDV) voor alle klanten is voorbijgestreefd. Sommige klanten dragen veel bij aan het schaalvoordeel. Andere klanten kennen zeer veel beweging in hun aansluitingen, waardoor onze operationele kost stijgt. Door middel van **segmentering** streven we naar een **betere verdeling** van de kosten en baten, zonder dat er ook maar één klant inboet. Voor een heel groot aandeel van de klanten daalt de KDV in 2018.

We verdelen de klanten in 3 groepen:

- Klanten die door hun grootte aanzienlijk bijdragen aan het schaalvoordeel. Hun KDV bedraagt € **4/MWh** voor elektriciteit (voorheen 4,65 euro) en € **2/MWh** voor aardgas (voorheen 2,25 euro).
- Klanten die minder volume hebben, en ook weinig beweging in hun aansluitingen. Hun KDV bedraagt € **4,35/MWh** voor elektriciteit en € **2,15/MWh** voor aardgas.
- Klanten die weinig volume hebben, en veel beweging in hun aansluitingen. Hun KDV blijft behouden t.o.v. 2017, dus € **4,65/MWh** voor elektriciteit en € **2,25/MWh** voor aardgas.

De vaste kost per aansluitpunt blijft op 48 euro/EAN/jaar.

Nieuwe klanten starten het eerste halfjaar met de standaard kostendeckende vergoeding. Op die manier veroorzaakt hun intake geen kosten voor de bestaande klanten en kunnen ook zij na 6 maand van de aangepaste KDV genieten.

Jaarlijks wordt in het najaar de kostendeckende vergoeding ingeschat voor het komende jaar en nagerekend voor het voorbije jaar. Stel dat zou blijken dat VEB meer inkomsten heeft gegenereerd dan de kosten die ze

gemaakt heeft (= een te hoge kostendekkende vergoeding), dan zullen deze meer-inkomsten aan de klant van het voorbije jaar worden terugbetaald. Stel dat zou blijken dat VEB te weinig inkomsten heeft gegenereerd (= een te lage kostendekkende vergoeding), dan zal dit tekort worden verrekend in de kostendekkende vergoeding van het komende jaar. We communiceren transparant over alle wijzigingen van KDV.

Toekomst

Lokale besturen

In 2018 verwelkomen we 150 lokale besturen. Met een gezamenlijk geraamd volume van 600 GWh voor elektriciteit en 1.300 GWh voor aardgas, zorgen ze voor een verdere vergroting van het schaalvoordeel en verlaging van de werkingskost.

Keuze product

We geloven nog altijd dat voor de meerderheid van onze klanten de kortetermijnmarkt de beste oplossing is: flexibel, geen kennis nodig, geen volumeverplichtingen, geen profielkosten, markttransparant, geen risicopremies en – volgens de studies die beschikbaar zijn – op langere termijn genomen de voordeligste prijs. Desondanks breiden we op vraag van de klant ons aanbod uit en krijgt de klant de keuze. Vanaf 2018 is ‘klikken’ mogelijk.

Voor een beperkt aantal klanten is klikken te overwegen. Klanten die een significant energiebudget hebben waarbij energie een relatief groot deel van het budget inneemt én die de expertise in huis hebben, kunnen voor dit product kiezen. Om de prijs vast te klikken geven we géén advies, met andere woorden, we raden dit ten stelligste af bij de klanten die deze expertise niet in huis hebben. VEB zal voor een publieke dienst klant worden onderzocht tot welk segment die dienst behoort, en overeenkomstig adviseren richting spotprijs of prijs vastklikken.

Energiedata

Resultaten

Met onze data-activiteit ondersteunen wij zowel individuele instellingen als koepelorganisaties en beleidsmakers bij het maken en evalueren van investeringen in energiebesparende maatregelen. Deze ondersteuning wordt geboden met behulp van ons TERRA-platform. Dit is een databank die authentieke databronnen combineert:

- a) Basisdata van alle **gebouwen, infrastructuur** en percelen die door de publieke sector in Vlaanderen worden gebruikt.
- b) **Energiegerelateerde data** uit verschillende bronnen.

Het platform is een technische omgeving die toelaat om al deze data, die verspreid zit binnen een groot aantal **authentieke bronnen** en partijen, te **koppelen** en te analyseren.

Deze inzichtrapportering en grondige analyse stelt beleidsmakers en gebouwbeheerders in staat om de noodzaak aan energiebesparende maatregelen te detecteren, de behaalde resultaten te kwantificeren en bijgevolg de gestelde maatregelen te evalueren. Door vergelijking met gelijkaardige gebouwen ('benchmarking') kunnen ze zo zien welk deel van hun patrimonium het dringendst nood heeft aan energetische investeringen.

De eerste beleidsondersteunende rapportering werd opgeleverd in het kader van **Actieplan Energie-Efficiëntie** voor de gebouwen van de centrale Vlaamse Overheid. Zo werd op basis van onze cijfers een nulmeting uitgevoerd als basis voor verdere evaluatie in de toekomst.

Energiebesparende maatregelen bestellen en opvolgen

Daarnaast breidden we in 2017 TERRA uit met een heus **bestel- en opvolgingsplatform**, om tegemoet te komen aan een vraag van de zorg- en welzijnssector. In het kader van het klimaatengagement van de zorgsector werd het potentieel voor energiebesparing van honderden gebouwen geïnventariseerd. De resultaten hiervan werden op gestructureerde wijze opgenomen in onze databank en geanalyseerd voor verder gebruik. Deze instellingen kunnen naast hun verbruik nu ook het potentieel om te besparen raadplegen.

Tot slot is VIPA als koepelorganisatie en subsidieorgaan van deze potentieelscans met deze set van gegevens aan de slag gegaan voor de uitwerking van een subsidiemechanisme om dit potentieel te realiseren. De gegevens stonden VEB en VIPA toe om een mechanisme uit te werken waarbij een zo maximaal mogelijke CO₂-besparing/euro subsidie gerealiseerd werd.

VEB2030

Omdat klimaat een zaak van iedereen is, bouwden we eind 2017 de VEB2030: De duurzame energieverbruiksindex van de Vlaamse publieke sector. Deze speelse index geeft het relatieve verbruik weer van de hele sector ten opzichte van het referentiejaar 2015. Publieke instellingen konden inschrijven op het platform en hun individuele prestatie opvolgen en kenbaar maken. Zij kunnen deze grafiek indien gewenst ook meegeven aan hun doelgroep via publicatie in publieke gebouwen (bv. in de inkomhal van het gemeentehuis of ziekenhuis).

In 2017 werd een periodiek proces ingevoerd om de verbruiken van onze doelgroep op te halen bij de bron, namelijk de distributienetbeheerders. Deze overdracht wordt geregeld op basis van het Vlaamse

Energiedecreet. VEB gebruikt deze data enkel in het kader van zijn data-activiteit en gebruikt deze niet om prospectie te doen voor zijn activiteiten als energieleverancier.

Toekomst

In 2018 willen wij Terra voor alle instellingen van de hele Vlaamse publieke sector openstellen. Instellingen zullen er dan hun verbruik kunnen opvolgen, hun gebouwen benchmarken met gelijkaardige gebouwen en hun energiebesparende maatregelen kunnen plannen, opvolgen en beheren.

Verder zal geïnvesteerd worden in een nog grotere inzetbaarheid van de beschikbare data. Zo zal het normaliseren op basis van graaddagen en andere prestatiebepalende indicatoren ingevoerd worden als de standaard bij rapportering, om de vergelijking van verschillende jaren eerlijker te maken. Verder staan enkele innovatieve projecten op de radar, waaronder de inzet van *predictive analytics* voor een inschatting van het potentieel aan energiebesparing en investeringen in zonne-energie.

Achter de schermen zal verder geïnvesteerd worden in een (semi-)automatisch proces met de distributienetbeheerders uit zowel Vlaanderen als Brussel om een zo hoog mogelijke kwaliteit van de data te garanderen.

Tot slot worden stappen genomen om met de verschillende betrokken actoren (instellingen, koepels, beleidsmakers) tot een financieringsmodel te komen dat een duurzame dienstverlening kan garanderen.

Energienetwerk

Resultaten

In 2017 trof VEB alle voorbereidingen om begin 2018 te starten met een nieuwe dienst: het Energienetwerk. Het Energienetwerk wil een **lerend netwerk** zijn voor entiteiten van de Vlaamse publieke sector die samen werk willen maken van energiebesparing en dus ook minder CO₂.

De wil is er bij de publieke diensten wel, maar hoe begin je er dan concreet aan? Om de kennis in de sector te vergroten zet VEB zijn eigen en externe expertise in om concrete handvaten en oplossingen aan te reiken. De leden van het Energienetwerk leren minstens evenveel van elkaar: welke *'best practices'* bestaan er al, wat zijn de *'trial and errors'* van sectorgenoten?

VEB werkt met het Energienetwerk op twee sporen: we organiseren zowel **fysieke infomomenten** in de vorm van infosessies en netwerkmomenten, als uitwisseling op een **digitaal platform** www.energienetwerk.be.

De concrete invulling van infomomenten komt vanuit de kennisbehoeften van de leden zelf, zo wordt het Energienetwerk wat u er zelf van maakt.

Toekomst

In een eerste fase organiseert VEB in 2018 vijf tot acht evenementen doorheen het jaar, toegespitst op de sectoren onderwijs, zorg en welzijn, centrale overheid en lokale besturen. We zullen ook een Energiebeurs organiseren in het najaar.

Na deze eerste fase zullen we de dienst evalueren en uitbreiden naar meerdere sectoren en infomomenten naargelang de vraag.

Parallel willen we externe kennispartners actief benaderen om informatieve artikels op het digitaal platform te publiceren. Alle bijdragen, inclusief die van VEB zelf, worden zorgvuldig gescreend: het is zeker niet de bedoeling dat er commerciële artikels op het Energienetwerk komen, de focus moet liggen op kennisdeling.

“Dynamisch en innovatief energiebeheer vormt de basis

Onze expertise en data vormen de sleutel

Ontzorging, efficiëntie en duurzaamheid het doel”

Bijlage: wat doet VEB?

Korte historiek

VEB werd in 2012 opgericht door de Vlaamse overheid als extern verzelfstandigd agentschap van privaatrecht (EVA). Het heeft een centrale plaats tussen de overheid als verbruiker van energie (en alle eraan verbonden diensten) en de private markt van dienstverleners.

Vanaf het begin was het doel om de hoge energiekost van de brede Vlaamse overheid te verminderen. Oorspronkelijk had VEB naast levering en energie-efficiëntie ook een investeringsluik voor hernieuwbare energie. In opvolging van het Vlaamse regeerakkoord van 2014 werd deze tak afgebouwd. Alles van investeringen werd logischer gegroepeerd bij de nieuwe moederorganisatie Participatiemaatschappij Vlaanderen.

In het kader van zijn leveringsactiviteiten werden in 2014 verschillende aanbestedingen voor de bouw van een klantenbeheersysteem en de aankoop van energie gegund en de verschillende leveringscontracten getekend.

In het najaar van 2014 werd alles in gereedheid gebracht voor levering vanaf 1 januari 2015. Met zestien medewerkers, 57 klanten en een nieuwe website zette VEB het nieuwe jaar in. Aan het begin van 2016 waren dit al 79 klanten, begin 2017 136 en begin 2018 402.

Tegelijk werkten we aan de voorbereiding van het eerste grote efficiëntieproject. Op 26 oktober 2015 tekenden OPZC Rekem en Cofely Services het eerste onderhouds- en energieprestatiecontract.

Eveneens in 2015 ging het project Terra van start, een samenwerking tussen verschillende overheidsinstellingen, om authentieke bronnen met patrimonium- en energiegegevens te koppelen.

Doelgroep VEB

VEB heeft als doelgroep de 'ruime' Vlaamse en federale overheid en lokale besturen. Deze doelgroep is grotendeels terug te vinden in de lijst 'eenheden van de publieke sector'²: dit zijn instellingen en organisaties die rechtsreeks of onrechtstreeks grotendeels of volledig door de overheid gefinancierd worden. Als maatstaf nemen we: alle publieke diensten die gebonden zijn aan de wet overheidsopdrachten.

Er zijn weinig centrale gegevens over het energieverbruik of de totale energiekost van deze doelgroep gekend. VEB heeft het totale verbruik van Vlaamse overheid geraamd³ op 3.300 GWh elektriciteit, 6.000 GWh aardgas en 1.000 GWh vloeibare brandstoffen (vooral mobiliteit en verwarming van gebouwen). Deze cijfers

---

² Lijst 'eenheden van de publieke sector' Nationale Bank van België, 30 september 2014

³ Nota 'energieverbruik Vlaamse overheid' VEB, 27 maart 2015

werden getoetst en verfijnd op basis van de informatie van de Energiebalans Vlaanderen⁴. Dit komt overeen met een budget van ongeveer 700 miljoen € per jaar. Als leverancier en met het project Terra zal VEB deze gegevens verder verfijnen.

Op basis van de huidige leveringscontracten, leverde VEB in 2017 aan 17% van de Vlaamse overheidsdiensten. Er is dus nog een groot potentieel om te groeien.

Waarin verschilt VEB?

Collega èn leverancier

VEB vervult als agentschap van de Vlaamse overheid de rol van aankoopcentrale en dienstverlener voor andere publieke diensten. Op die manier ontstaat tussen VEB en de diensten die ze beleeft een tweeledige relatie: deze van klant-leverancier en deze van collega-partner. In de eerste relatie vraagt VEB haar klanten om veeleisend te zijn zodanig dat VEB haar dienstverlening op hoger niveau kan tillen. In de tweede relatie staat samenwerking centraal en zijn openheid, transparantie en constructief meedenken een natuurlijk gegeven. Het doel zal altijd de verlaging van de energiekost zijn, nièt de creatie van winst.

Ontzorging centraal

Of het nu gaat over energielevering, efficiëntieprojecten of energiedata: altijd gaat VEB kijken hoe het de werklust bij de klant kan verlagen, en de efficiëntie verhogen. Dat is tenslotte ook een deel van het totale kostenplaatje gerelateerd aan energie. Wij geloven dat niet iedere publieke dienst energie-expert moet zijn. Wij ontzorgen onze klanten waar we maar kunnen.

Innovatief

Aankoopcentrale

Het concept van Aankoopcentrale⁵ als bepaald in de wet Overheidsopdrachten komt overeen met leverancier in het Energiedecreet⁶. VEB is de eerste aankoopcentrale (in deze juridische hoedanigheid) in Vlaanderen. Door zo te werken, zijn alle klanten van VEB in regel met de wet overheidsopdrachten, zònder dat ze zelf een openbare aanbesteding in de markt moeten zetten. Ook voor energie-efficiëntie zijn de klanten vrijgesteld van aanbesteden doordat VEB optreedt als aankoop- of opdrachtcentrale.

---

⁴ Nota 'Energiebalans Vlaanderen 1990- 2013' VITO, september 2014

⁵ Artikel 2.4^a van de Wet van 15 juni 2006

⁶ Decreet houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid van 8 mei 2009

In het oprichtingsdecreet⁷ van VEB staat geen exclusiviteit in verband met leveren van elektriciteit en aardgas aan de Vlaamse overheid. VEB wil bovendien niet marktverstoring werken: het levert enkel elektriciteit en aardgas aan publieke diensten, niet aan andere (privé-)verbruikers. VEB koopt ten slotte zijn energie aan via openbare aanbestedingen, waardoor alle marktspelers kunnen aanbieden.

Aankoopmodel

De Belgische markt voor elektriciteit bestaat uit twee deelmarkten: een langetermijn Endex-markt (met 'forward' prijzen) en een kortetermijn Belpex-markt (met 'spot' prijzen). De Endex-markt voor België is echter weinig liquide en biedt enkel een 'baseload' index aan, terwijl de overheid vooral een index nodig heeft die de werkuren reflecteert: een piekindex. Sinds 2007 bestaat de Belpex kortetermijnmarkt die – na opeenvolgende Europese integraties – zeer representatief, stabiel en betrouwbaar is geworden. Een toenemend aantal leveranciers en bedrijven, waaronder Infrabel, maken al gebruik van Belpex. Voor aardgas is er de Nederlandse hub TTF die al geruime tijd bestaat en zeer grote volumes verwerkt. De TTF-index wordt in België al jaren gebruikt als marktreflectief en betrouwbaar, aangezien de Nederlandse aardgasmarkt veel groter en opener is dan de Belgische.

Flexibiliteit is een belangrijke beweegreden voor VEB om te kiezen voor de kortetermijnmarkt, namelijk 'Belpex' voor elektriciteit en 'TTF' voor aardgas. De belangrijke voordelen: er zijn in de leveringscontracten tussen VEB en zijn klanten geen beperkingen of boetes op volumes, aantal aansluitingen of tijd. De prijzen van deze groothandelsmarkten worden één op één transparant doorgerekend aan de klant.

Minicompetitie

VEB koopt zijn certificaten aan via een maandelijkse minicompetitie met verschillende aanbieders. Dit leidt tot een lage prijs voor VEB en voor de klanten. Ook voor efficiëntiediensten wordt een model van minicompetitie tussen energiedienstenleveranciers overwogen. Dergelijke minicompetitie kan relatief snel gaan: de energiedienstenleveranciers die geselecteerd worden na de aanbesteding maken telkens hun offerte met plan van aanpak.

Actie centraal

Bij VEB staat alles ten dienste van de gegarandeerde energiebesparing. Bij een energieprestatiecontract staat de ESCO niet onder contract voor de dienstverlening of installaties op zich, maar voor het resultaat: de vooropgestelde energiebesparing moet gerealiseerd worden.

---

⁷ Decreet van 15 juli 2011 houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap NV VEB

Samenwerken

Voor VEB staat samenwerking centraal. In de stuurgroep van VEB zijn tal van publieke diensten vertegenwoordigd: het Facilitair Bedrijf, Agentschap Wegen en Verkeer, De Lijn, GO!, VDAB, Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen, Provincie Antwerpen, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, Woonhaven Antwerpen, Katholiek Onderwijs Vlaanderen, het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden en een zorginstelling. De stuurgroep fungeert als essentieel klankbord bij de belangrijkste beslissingen, zodanig dat de dienstverlening van VEB volledig op maat van de Vlaamse overheid wordt ingericht.

Naast de intense samenwerking met bovenstaande vermelde organisaties, wordt ook op regelmatige basis afgestemd of advies ingewonnen bij diverse andere publieke diensten, zoals EWI, VEA, LNE en vele andere. Zo zit de kracht van het dataproject Terra in de samenwerking tussen verschillende databeheerders over de verschillende beleidsdomeinen heen.

Voor de (digitale) facturatie heeft VEB afgestemd met het departement Financiën en Begroting voor hun Orafin-toepassing en voor de XML-facturatie met het federale niveau.

Einde 2014 heeft VEB de Egov award⁸ ontvangen voor de goede samenwerking met andere overheidsdiensten.

“Dynamisch en innovatief energiebeheer vormt de basis

Onze expertise en data vormen de sleutel

Ontzorging, efficiëntie en duurzaamheid het doel”

---

⁸ [Egov award voor samenwerking](#)